

nosti in jim je to velika možnost in priložnost za ustvarjalni razvoj in kasneje tudi pretok njihovih del v kakovostne knjižne izdaje. Želimo si, da bi bil *Ciciban* kot del otroštva slehernega otroka prisoten še naprej, tako v sedanjosti kot v prihodnosti. Tako kot *Ciciban*, ki bo svoj jubilej praznoval celo leto, zlasti spomladi in jeseni – septembra, saj je tedaj izšla 1. številka – praznuje svojo 80. obletnico ustanovitve tudi Mladinska knjiga Založba.

Koncept simpozija smo skupaj pripravili Pionirska in uredništvo revij *Ciciban* ter nanj povabili številne referente in goste. Simpozij se je začel s pozdravnimi nagovori mag. Darje Lavrenčič Vrabec, vodje Pionirske, dr. Alenke Kepic Mohar, glavne urednice Mladinske knjige Založbe, nadaljeval s poslanico IBBY ob 2. aprilu, ki jo je predstavila dr. Tina Bilban, predsednica Slovenske sekcije IBBY, sledila je predstavitev Bralnospodbujevalne akcije, ki sta jo predstavili mag. Darja Lavrenčič Vrabec in Ida Mlakar Črnič.

Srčika simpozija so bile predstavitve uredniških konceptov revije *Ciciban* v časovnem obdobju od 1992 do 2000 (mag. Nataša Bucik), nato nadaljevanje koncepta do danes (Maja Žugič). Sledila je predstavitev motivike psov in mačk v leposlovnem delu *Cicibana* od 1945 do 2025, ki jo je prispeval urednik revije *Ciciban*, Žiga Kosec. Na likovno podobo *Cicibana* nekoč in danes na primeru antologije *Štiri tačke, psi in mačke* od 1945 do 2025 pa se je osredotočila Tanja Komadina, likovna urednica pri Mladinski knjigi Založbi. Vloga *Cicibana* in *Cicidoja* v pedagoškem procesu je predstavila mag. Barbara Hanuš, ki ima veliko tovrstnih dolgotrajnih izkušenj.

Veliko doživetje je bila tudi okrogla miza s *Cicibanovimi* avtorji različnih generacij, ki jo je vodila urednica otroš-

kega leposlovja Mladinske knjige Založbe Irena Matko Lukan. Na njej se je zbralo kar 8 avtorjev: Jelka Godec Schmidt, Ambrož Kvartič, Slavica Remškar, Andrej Rozman Roza, Peter Škerl, mag. Anja Štefan, Tina Vrščaj in Ana Zavadlav. Posebno umetniško doživetje pa je bil sklepni dogodek simpozija, ki je bil vsem udeležencem darovan kot darilo: izjemna pesniška nastopa dveh mojstrov pesniške besede, Andreja Rozmana Roze in Anje Štefan.

Simpozij bo zagotovo še dolgo odzvanjal v srcih in mislih udeležencev simpozija. Vsi si želimo, da bi naš skupni *Ciciban* živel še mnoga leta, najmanj do 100. leta ... in še naprej.

■ DARJA LAVRENČIČ VRABEC

OTROŠTVO, KI ŠE NI MINILO

OB CICIBANOVIM OSEMDESETLETNICI

»Ko so mi leta 1945 zaupali urejanje mesečnika za najmlajše, mi je bilo, ko da stojim pred ledino, v katero je treba zaorati prvo brazdo. V zadregi sem se oziral okrog sebe, da bi zagledal kje kakega pesnika, pisatelja, prijatelja mladih src. Vojna jih je bila razgnala, nobenemu ni bilo prizaneseno. Počasi so se vračali iz gozdov, iz taborišč, zaporov. Plamen v naših srcih je zagorel še z močnejšim žarom in nam velel: »Morate! Zastavite plug za prvo brazdo!« In smo zaorali in je prva številka *Cicibana* zagledala beli dan.«

Josip Ribičič

29. junija 1945 so se v Ljubljani srečali Josip Ribičič, Zorka Peršič, Oskar Hudales, Albert Širok, Majda Bojc, Andrej Kavčič in Kristina Brenkova. Tistega dne so ustanovili Založbo Mla-

dinska knjiga in mesečnik za najmlajše, ki je septembra, ob koncu druge svetovne vojne, prišel na šolske klopi. Imel je srečo, da je izšel v dvainosemdeset tisoč izvodih in da je po junaku pesmic Otona Župančiča dobil tako lepo ime, srečo pa ima še danes, da v dobi zaslonov še vedno izhaja.

Prvi urednik Josip Ribičič je k sodelovanju privabil kakovostne umetnice in umetnike in tako se je *Cicibanova* zgodba začela. Že prva številka, v kateri se močno čuti izkušnja vojne, je bila zvrstno in žanrsko raznolika, vsebovala je poezijo, realistično mladinsko povest v nadaljevanjih, dramatizacijo, avtorsko živalsko pravljico in ljudsko pripoved, uganke, križanko in kontaktno rubriko, vse to je bilo opremljeno z umetniško ilustracijo, čisto na koncu pa je bila tudi likovna delavnica za otroke. V desetletjih, ki so sledila, se je zamenjalo veliko urednikov in urednic in vsak je pustil svoj pečat. V času Lojzeta Krakarja sta bili skoraj enako zastopani proza in poezija. V obdobju Branke Jurca se je povečal delež realističnih pripovedi v reviji, sodelovala je z Milkom Matičetovim, ki je zbiral in za *Cicibana* izbiral ljudske pripovedi, in Janezom Bitencem, ki je prispeval uglasbitve avtorskih pesmi. S prihodom naravoslovca in ilustratorja Boža Kosa je bilo leposlovja in raznolike ilustracije manj, povečal pa se je delež igrive didaktike in zabavno poljudnih poučnih vsebin. Nataša Bucik je v devetdesetih uravnotežila delež leposlovja, didaktike in poljudnih vsebin, uvedla je revijo *Za starše*, predvsem pa je razumela, da je nemogoče z eno revijo nagovarjati hkrati predšolskega otroka in mlajšega šolarja, ter ustanovila revijo *Cicido*. Njenemu konceptu so sledile urednice Slavica Remškar, Irena Matko Lukan, Alenka Veler idr., s kolegicama Majo Žugič in Nano Kisel mu v temelj-

nem zarisu sledimo še danes, tudi z zunanjo glasbeno urednico Katjo Virant Iršič še vedno sodelujemo.

Spreminjala sta se obseg in število revij, ki so izšle v posameznem letniku: prvi *Ciciban* je imel 20 strani, leta 1995 jih je imel 84, danes jih ima 64; v prvih letih je izšlo devet številčk letno, v sedemdesetih preko 15, danes jih izide 11. Ko je bila revija najdebelejša, je bil format najmanjši. *Cicibanova* zgodba je dolga in bogata, napisala pa jo je v prvi vrsti velika množica izjemnih posameznikov iz sveta literature in likovne umetnosti – pisateljic in pisateljev, pesnic in pesnikov, ilustratork in ilustratorjev, strokovnjakov z različnih področij – brez katerih *Cicibana* ne bi bilo. Kriteriji objavljenosti so bili in ostajajo visoki, v reviji že osem desetletij prebiramo dela najboljših, prostor pa dobijo tudi novi, še neuveljavljeni avtorji in avtorice.

Vendar pa samo čvrsta vsebina ni več dovolj. V povodnji slabih knjig za otroke se dobre izgubljajo, trg je preplavljen s škodljivimi vsebinami, tudi izbira šolskih in splošnih knjižnic je včasih vprašljiva. *Ciciban* se vse težje bori z digitalnimi mediji, ki zasedejo dober del življenja staršev, mlajših šolarjev, celo predšolskih otrok, in brez subvencije Javne agencije za knjigo in prodaje oglasnega prostora ne bi preživel. Knjižne in revijalne naklade iz leta v leto padajo. V osemdesetih je denimo tiskana naklada *Cicibana* dosegla sto tisoč izvodov, danes je desetkrat nižja. Kljub temu je delež zvestih naročnikov še vedno zadosten, dober odziv beležimo tudi pri vseslovenskem projektu *Cici Vesela šola*, kjer je lani sodelovalo 41.200 mlajših šolarjev. *Ciciban* ima torej kot najbolj dolgoživa revija za otroke pri nas veliko razlogov za praznovanje, v prazničnem letu se mu bomo poklonili na različne načine, najprej pa seveda tako, kot naj-

bolje znamo – s knjigami.

Marsikatera vsebina iz revije je kasneje zaživela v knjigi. V *Cicibanu* sta prvič izšli pravljici *Muca copatarica* Ele Peroci in *Krojaček Hlaček* Leopolda Suhodolčana, obe z ilustracijo Marlenke Stupica. V zadnjih 25 letih je skozi *Cicibana* nastal velik del opusa Anje Štefan in Andreja Rozmana Roze, ki sta revijo tudi pomembno zaznamovala, mnoge njune knjige pa že uvrščamo med sodobne klasike. Letos bosta tako izšli slikanica *Drobne mišje pravljice* Anje Štefan in Alenke Sottler ter pesniška zbirka Andreja Rozmana Roze in Zvonka Čoha *Ko razsaja rimoza*. Sodelovanje revijalnega in knjižnega uredništva ima dolgo zgodovino, z urednico otroškega leposlovja Ireno Matko Lukan in likovno urednico Tanjo Komadina smo sklenili, da bo v prazničnem *Cicibanovem* letu izšlo kar petnajst *Cicibanovih* in *Cicidojevih* knjig. Ida Mlakar Črnič je v realistični zgodbi *Ptica v očkovi glavi* s perspektive otroka obdelala motiv očetove duševne bolezni, slikanico bo ilustriral Igor Šinkovec. Kratke lirične pesmi Andreje Borin z ilustracijami Ane Zavadlav bodo zbrane v zbirki *Pesmice za vsak žep*. Ilustracije Maše Kozjek bodo zasijale v kar treh knjigah: v zbirki ljudskih pravljic za najmlajše *Miška in povestice*, ki jih je izbrala in priredila Slavica Remškar, v zbirki Tine Vrščaj *Tinka Tonka in druge zgodbe* ter v pesniški zbirki Svetlane Makarovič *Če bi luna štetila znala*. Zabavali se bomo ob stripu *Grozna šola*, ki ga po scenariju Maše Ogrizek riše Miha Ha, in tako naprej.

Letošnja knjižna bera je v duhu praznovanja še posebej bogata, tik pred izidom je namreč zajetna antologija *Štiri tačke, psi in mačke*. *Pesmice*, avtorske in ljudske pravljice, črtice in basni, stripe in uganke z motiviko

mačk in psov smo v starih letnikih nabirali vse leto in jih združili v knjigo, ki je razkošna po besedilni in likovni plati. V njej je združeno delo več kot sto avtorjev, posvečena pa je dr. Marjani Kobe. Pred novim letom bo izšla še *Babica Zima*, zbirka raznolikih ljudskih in avtorskih pripovedi za novoletni in zimski čas – veliko dobrega v njej bo vzeto iz *Cicibana* in *Cicidoja*.

Aprila bo v Pionirski – Centru za mladinsko književnost simpozij, posvečen *Cicibanu*. Tema bienalnega natečaja *Cici umetnije*, ki že več kot trideset let pod mentorstvom odraslih spodbuja otroško likovno izražanje, je »praznovanje«, natečaj se bo v aprilu in maju sklenil z dvema razstavama: v Lokarjevi galeriji Ajdovščina in v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. Vrhunec praznovanja bo septembra, ko bo po šolah, vrtcih in knjižnicah potekal nagradni natečaj, pozivali bomo k pripravi tematskih razstav. Takrat bo natanko osemdeset let od izida prve številke (do danes je izšlo že več kot 900 *Cicibanov*) in ob tej priložnosti se bomo ozrli v preteklost, v trenutek, ko so *Cicibana* prebirali vsi mlajši šolarji. Pri Mladinski knjigi smo sklenili, da bo poleg rednega septembrskega izšel še jubilejni tematski *Ciciban*. Rdeča nit bo »vstop v šolo«, prebirali pa ga bodo lahko čisto vsi otroci, ki se bodo septembra odpravili iz vrtca v šolo, saj ga bodo na prvi šolski dan prejeli brezplačno. Tako bo v slogu Pike Nogavičke *Ciciban* za svoj rojstni dan obdaroval druge. Ko ga bomo držali v roki, se bomo vsi skupaj za hip dotaknili otroštva, ki še ni minilo in traja že 80 let.

■ ŽIGA KOSEC